

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredni nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič & Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, večji inzerati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. »Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 144.— Din, za inozemstvo 300.— Din. — Rokopisi se ne vračajo. — Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Obrestna mera Privilegirane agrarne banke

Pričetek rednega poslovanja banke — Obrestna mera za poljedelske kredite in posojila — Poziv za vlaganje prošnji

Beograd, 23. septembra. Privilegirana agrarna banka je danes objavila naslednji komunikat: Ker so izvršene vse priprave za pričetek rednega poslovanja Privilegirane agrarne banke, je izvršni odbor uredil tudi vsa ostala vprašanja, ki so združena s poslovanjem banke. Na zadnji seji so bili odobreni naslednji pravilniki: 1. začasni pravilnik o bančnem osebju; 2. Pravilnik o posameznih vrstah poslov banke, pri čemur je bila določena naslednja obrestna mera:

1. Banka bo dajala poljedelskim organizacijam posojila in kredite po 8 odstotkov z omejitvijo, da te organizacije od svojih članov za režijske stroške itd. ne smejo zahtevati več kakor 2 odstotka tako, da sme znašati najvišja obrestna mera za te vrste kreditov in posojil največ 10 odstotkov.

2. Za individualne kredite znaša obrestna mera 10 odstotkov.

3. Za dolgoročno hipotekarna posojila je določena obrestna mera na 9 odstotkov.

Interesenti se pozivajo, da čimprej vložijo prošnje za posojila in kredite, ki jih bo odbor takoj rešil. Privilegirana agrarna banka posluje začasno v Sremski ulici št. 6 v Beogradu.

Druga pirotska konferenca

Danes popoldne bo svečana otvoritev — Sestava bolgarske delegacije. — Svečan sprejem v Pirotu

Beograd, 23. septembra. Iz Pirota poročajo, da je davi ob 2. prispela tjakaj jugoslovska delegacija za pogajanja z Bolgarijo pod vodstvom načelnika zunanjega ministrstva g. Rajka Vintrovića. Kljub zgodnji uri so pozdravili delegacijo predstavniki lokalnih oblasti z mestnim županom na čelu, navzpete pa je bilo tudi številno občinstvo. Bolgarska delegacija je prispela še le z vlakom ob 9.30. Na kolodvoru so jo pozdravili poleg predstavnikov lokalnih oblasti tudi člani jugoslovske delegacije. Bolgarski de-

legaciji načeluje generalštabni polkovnik Popov, člani delegacije pa so čet odredka zunanjega ministrstva Karadžov, načelnik istega ministrstva Manilov in kot tajnik uradnik zunanjega ministrstva Kuzapov. Bolgarsko delegacijo spremlja tudi čet fiškovnega urada zunanjega ministrstva Löwenshon. Bolgarska delegacija so-je nastanila v hotelu »Nationale. Prva in ob enem otvoritvena seja se bo vršila popoldne ob 4. v mestni dvorani.

Svetovaclavska proslava v Pragi

Praga, 23. septembra. Včeraj se je po vsej državi svečano praznila 1000letnica sv. Vaclava. Posebno svečana je bila proslava v Pragi. Narodni odbor za proslavo tisočletnice je imel svečano sejo. Predsednik odbora poslanec Krofita je v svojem govoru naglasil, da občinstva sv. Vaclava ni samo zadeva katoliške cerkve, ki ga priteva med svoje svetnike, tudi ne samo zadeva stranke, ki ima katoliško prepričanje, marveč zadeva vsažga naroda in vse države. Sv. Vaclav je narodni svetnik, ki ga ne sme oskruniti enostransko tolmachenje njegovega pomena za češki narod.

Vihar na severu

Hamburg, 23. septembra. Ob vsej severni obali razsaja že dva dni silen vihar, čigar povprečna hitrost znaša 50 do 70 milj na uro. Morje je tako razburkano, da pljuskajo valovi preko obrambnih nasipov in je ponekod poplavljenih več kilometrov daleč od obale. Mnogo čolnov in bark se je potopilo, a tudi promet z večjimi parniki je bil včeraj ustavljen. Nasadi so skoraj v vseh severnih pokrajinah uničeni. Sadonosnike je vihar dobesedno razdejal. Vse drevje je polomljeno in izruvano.

Reforme v Italiji

Rim, 23. septembra. Danes popoldne bo seja ministrskega sveta v palači Viminale. Na tej seji se bo razpravljalo o raznih aktualnih vprašanjih, ki se tičejo reforme sedanjega režima. Predvsem se bo govorilo o reformiranju korporacijskega sveta, naka bo Mussolini predložil ministrskemu svetu v odobritev načrt o reformi velikega fašističnega sveta.

Krvave volitve v Mehiki

Mexiko City, 23. septembra. Predsedniške volitve so tudi tokrat precej krvave, ker se agitacija ne vrši samo z besedo in tiskom, marveč tudi z nož in revolverji. Včeraj je prišlo v raznih mestih do krvavih spopadov med pristaši obeh glavnih kandidatov Vasconcelosa in Rubia. V prestolnici sami so bili pri spopadih štirje ubiti, štirje pa težko ranjeni. Šele policija na konjih je mogla napraviti red.

Upor v Arabiji

London, 23. septembra. Po vseh iz Jeruzalema zavzemajo upori v Arabiji čim večji obseg. Vstašem se je pridružil tudi poglavni plemena Ateiba, sultan Abu Diad. — Trdi se, da je med njegovimi četami in četami kralja Ibn Saida do prvega krvavega spopada. Po neki še nepotrjeni vesti so bile v tej bitki poražene čete Ibn Saida, on sam pa ujet.

»Zeppelin« ne sme leteti nad Belgijo

Bruselj, 23. septembra. Belgijska vlada je odklonila prošnjo Zeppelinova podjetja za dovoljenje za prelet preko belgijskega ozemlja. Odklonitev je motivirana s tem, da bi moglo med letom preko anektiranega ozemlja priti do neljubih demonstracij.

Obnova pogajanj med Anglijo in Rusijo

Danes bo prispel v London sovjetski pooblaščenec za pogajanja glede obnove diplomatskih odnošajev — Komentarji tiska

London, 23. septembra. Danes popoldne bo prispel v London sovjetski pooblaščenec delegat Dovgalevski, ki bo vodil z angleškim zunanjim ministrom Hendersonom pogajanja za obnovo diplomatskih odnošajev med sovjetsko Rusijo in Anglijo. Kakor znano, je angleška vlada nedavno v posebni noči povabila sovjetsko vlado, naj imenuje svojega pooblaščenca. Sovjet-

ška vlada se je temu pozivu odzvala in delegirala svojega pariškega poslanika Dovgalevskega. Današnji listi naglašajo, da Anglija kljub vsej svoji dobri volji za obnovo odnošajev ne sme in ne more popustiti v svoji zahtevi, da se morajo sovjetski zastopniki v Angliji odrediti vsaki komunistični propagandi in rovarstvu proti obstoječemu družbenemu in državnemu redu.

Hud potres v Mali Aziji

Potres je povzročil veliko materijalno škodo in zahteval tudi številne človeške žrtve

Carigrad, 23. septembra. V Trapezuntu je bil včeraj zabeležen močan potres, ki je napravil mnogo škode in zahteval po dosedanjih vesteh tudi mnogo človeških življenj. Najhujše je prizadela neka vas, broječa 50 hiš, ki so vse porušene. Vsi prebivalci so našli smrt pod ruševinami, ker jih je potres presenetil v spanju. Tudi v nekem drugem mestu je bilo porušenih 50 hiš, pri čemur je bilo mnogo prebivalcev ubitih, veliko število pa težko ranjenih. Točnih vesti še ni, ker so s potresnim ozemljem prekinjene skoraj vse zveze. Vlada je odposlala letala, da reknoscirajo položaj, obenem pa so bili odrejeni večji vojaški oddelki, da priskočijo na pomoč težko prizadetemu prebivalstvu.

Izbruh vulkana v Srednji Ameriki

Mesto St. Pierre na otoku Martinique v razvalinah. — Več sto človeških žrtev

Pariz, 23. septembra. Mesto Saint Pierre na otoku Martinique je zadela potresna katastrofa, ki jo je treba prišteti med največje nesreče vulkanskega značaja. Vulkan Mont Pelee je začel pred dnevi po večdesetletnem premirju nenadoma bruhati. Ogromne lavine goreče mase, izpuhtevajoče strupene pline, so se pričele valiti po obronkih vulkana in dosegle mesto Saint Pierre. Prvi vulkanski izbruh so bili združeni z močnimi potresnimi sunki. Potres je porušil mnogo hiš. Ze prvi potresni sunki so zahtevali več sto človeških žrtev. V mestu je nastala strahovita panika. Ljudje so se kar trgali za prevozna sredstva, nalagali nanje najnujnejše potrebščine, odeje in obleke in nato zbežali v bližino in daljno okolico. Kmalu je lava zajela prve hiše v predmestjih in začela pridirati v mesto. Medtem so se ponovili še hujši potresni sunki in je razdejanje postalo po-

polno. Oblasti so morale izprazniti vse mesto, ki šteje kakih 40.000 prebivalcev. Škoda je ogromna. Vulkanovo žrelo vali neprestano nove mase. V zadnjih 24 urah so se opetovano ponavljali lažji in močnejši potresni sunki. Iz žrela vulkana se dvigajo mogočno proti nebu ogromni oblaki plinov, prahu, lave in kamena. Oblasti so podvezle obsežne varnostne ukrepe, da bi omejile število človeških žrtev. Vse prebivalstvo v velikem okolju okoli vulkana je moralo zapustiti svoje domove ter se preseliti v oddaljene kraje. Oblasti so se morale v posameznih primerih posluževati celo orožja, da so premagale odpor domačinov, ki so hoteli vztrajati na svojih domovih in posevkih. Sedanji izbruh vulkana Mont Pelee je eden največjih tega vulkana. Zadnji izbruh se je pripetil leta 1812, ko je zahteval več tisoč človeških žrtev.

so kupili delnice teh zavodov v nadi, da bodo svoj denar naložili plodonosno. Mnogi rentniki so prišli sedaj ob vse svoje premoženje. V finančnih krogih se sodi, da bo s tem polnomom londonskih vrtdk in bank dokaj omajnan ugled in vrednost angleških vrednostnih papirjev v Parizu.

Vlom na Dunajski cesti

Vlomilska sodrca, ki že tri mesece strahuje Ljubljano, je postala naravnost obrestna. Vlomi se vedno bolj množijo in skoraj ni nedelje, da ne bi bil na policiji prijavljen kak večji vlom. V minulih nočih so vlomilci osrečili s svojim obiskom lastnico vinotoča na Dunajski cesti 89 Marijo Kovčičevo. Vlomilca — bila sta najbrže dva — sta s ponarejenim ključem odprla vrata kuhinje in tako zlezla v vinotoč. Odnesta sta 40 parov suhih klobas, 2 in pol kg gnjati, 12 kg suhe slanine, 4 kg čokolade, 20 škatelj sardin, 6 steklenic rusov, 24 brišča z monogrami M. K. in M. C., 12 rjuha, 2 ponošena moška sukniča, za 200 Din drobiža in en 1000-dinarski bankovec. Poleg tega se ju je prišlo še več družih stvari, pobrala sta slaščice, svečeni ničvrednih nemških mark, privoščila sta si dva litra vina itd. O vlomu je bila čavi obveščena policija. Baje je policija vlomilcem že na sledu. Po načinu vloma in vseh okolišnih je soditi, da je v lom izvršila tolpa, ki že več mesecev posluje v Ljubljani.

Borzna poročila.

INOZEMSKÉ BORZE.

Curh. London 25.1425, Newyork 518.85, Pariz 20.30, Milan 27.145, Madrid 76.64, Berlin 123.62, Dunaj 72.89, Beograd 9.12625, Praga 15.355, Bukarešta 3.0775, Budimpešta 90.45, Sofija 3.7575.

Pristopajte k Vodnikovim družbi!

Ali se bo Vatikan zavzel za slovske vernike v Italiji?

Tržaški škof dr. Fogar pri papežu. — Vpliv fašizma na versko življenje prebivalstva v tržaški in koprski škofiji.

Rim, 23. septembra. Papež je sprejel v posebni avdienci tržaškega in koperskega škofa dr. Fogarja, ki mu je poročal o cerkvenih in verskih razmerah v svoji škofiji. V fašističnih krogih se sodi, da je dr. Fogar izbral sedanji trenutek dokajšnje napetosti med fašistično vlado in Sv. stolico, da bi najvišje cerkvene funkcije obvestil o pravem stanju cerkvenih in verskih razmer v svoji škofiji. Papež se je zanimal za cerkvene in verske razmere med slovenskim in hrvaškim prebivalstvom tržaške in koperske škofije. Dr. Fogar je v svojem poročilu priznal, da je versko življenje dokaj padlo in sicer zaradi tega, ker je cerkvena oblast v Rimu dovolila, da so fašistični krogi prevzeli vodstvo cerkvene politike tudi v tržaški škofiji ter začeli preganjati ravno najbolj vnete zagovornike cerkvenega življenja med slovenskim prebivalstvom. Ljudje zapuščajo cerkev in ne opravljajo več svojih verskih dolžnosti, ker

so bili v mnogih občinah imenovani italijanski duhovniki, ki sploh ne razumejo jezika svojih vernikov. V razgovorih, ki jih je imel tržaški škof pri avdienci pri papežu z visokimi cerkvenimi dostojanstveniki, se je razpravljalo tudi o vprašanju, ali ne bi kazalo zavzeti staro stališče dobrohotnega upoštevanja želja domačega slovskega prebivalstva in vzpostaviti popolno svobodo cerkve. Dr. Fogar je v svojem poročilu naglašal, da je cerkev obljubljala popolno zaščito slovskega in hrvaškega vernikov, da pa so bila dejanja dokaj drugačna in da je to spoznanje vplivalo porazno tudi na vernike tržaške in koperske škofije.

V fašističnih krogih so bile sprejete informacije o pravi misli in intervenciji tržaškega škofa Fogarja z ogorčenjem. Fašistični krogi napovedujejo, da bo vlada zahtevala, naj se tržaški škof opraviči.

Manifestacija bersaljerov v Rimu

Mussolini o nalogah italijanskih bojnikov

Rim, 23. septembra. Pri povratku s kongresa v Napulju je 30.000 bivših bersaljerov privedilo po rimskih ulicah veličasten obhod. Bersaljeri so se nato zbrali pred vladno palačo in tu privedli predsedniku vlade Mussoliniju viharne ovacije. Mussolini, ki se jim je zahvalil za pozdrav, je v kratkem govoru poveljeval Rim kot srce domovine. Svoj govor je končal s pozivom, naj bi italijanski narod in bivši italijanski

bojnikov ne živeli samo od slave preteklosti, temveč se tudi pripravljali na slavo bodočnosti in na bodoče zmage. Kierkoli se bodo v bodoče pojavile perjanice bersaljerskih klobukov, naj se uveljavijo tradicionalna hitrost, energija in božanska zmogovitost italijanskega vojaka. Zbrani bersaljeri so sprejeli Mussolinijeve besede z viharnimi ovacijami. Nato so se razdelili v skupine in si ogledali mesto.

Reševanje Reke

Rim, 23. septembra. Listi komentirajo poslednja posvetovanja med zastopniki Reke in reške province s prometnim ministrom Cianom in drž. podtajnikom v notranjem ministru Arpanattijem. Tem posvetovanjem pripisujejo posebno važnost. Kakor znano, je predsednik vlade Mussolini dvakrat sprejel v avdienci reškega poslanca Ili Bacchicha, prefekta reške province Vivoria, pokrajinskega tajnika fašistične stranke Marcicatia, ki so mu predložili konkreten predlog, kako naj se v gospodarskem oziru pomaga Reki in reški provinci. Današnja »Tribuna« trdi, da bo Mussolini v nekaj dneh odločil glede na ureditev gospodarskih vprašanj

Reke in se povdarja možnost, da se bo del reške province proglasil za svobodno carinsko cono.

Habibulah v škripcih

Kabul, 23. septembra. Za kralja Habibulaha postaja položaj zelo nevaren, ker ga čete Nadirhana ogrožajo od vseh strani. Ugled Habibulaha je zelo padel, ko so Nadirkanove čete zavzele Kadahar. Vojska Habibulaha je ostala skoro brez vsakega vojnega materiala in opreme. V pomanjkanju drugega orožja se oborožuje celo s sekirami. Podvzemajo se poslednje priprave za obrambo Kabula, v katerem je pričelo že primanjkovati živil, ker je njihov dovoz zaradi akcije sovražnikov skoro povsem onemogočen.

Župan dr. Puc o podržavljenju mestne ženske realne gimnazije

Podržavljenje je mogoče samo v sporazumu z mestno občino. — Občina je zainteresirana na podržavljenju, ker bi pomenilo veliko finančno razbremenitev.

Ljubljana, 23. septembra. Ker je nastala zadnje dni v javnosti diskusija o mestni ženski realni gimnaziji, je posetil naš urednik včeraj s potovanjem na vrnivšega župana gosp. dr. Puc. Da se informira, koliko je resnice na vesteh, da bo ženska realna gimnazija podržavljena. — Ali je res, da je podržavljena mestna ženska realna gimnazija v Ljubljani gotova stvar?

Gospod župan se je nasmehnil in odgovoril:

— Za podržavljenje je treba dveh: na eni strani države, ki bi prevzela nase tozadevno breme in na drugi strani občine, ki mora v to privoliti. Iz tega sledi, da bi moral vsaj jaz o tem kaj vedeti, ako bi bilo podržavljenje res že gotovo dejstvo.

— Ali mislite s tem reči, da mora pri tem prisanju sodelovati tudi občinski svet?

— Samo ob sebi umljivo. Enostranski akta ministrstva v tej zadevi ne more biti, ker je mogoče to vprašanje rešiti samo sporazumno. Povsem jasno je, da bo občina pri tem branila svoje interese.

— Ali bi mi mogli povedati gosp. župan, kakšni so ti interesi, katere bi bilo škodljivo?

— V glavnem so dvojni. Predvsem bo morala občina skrbeti, da event. podržavljenje mestne ženske realne gimnazije ne odkupi z drugimi žrtvami, ki bi ne bile v pravem razmerju z dajatvami države. Tu mislim predvsem na ostalo šolstvo našega mesta, ki mora ostati neokrnjeno, ker v sedanjem stanju komaj zadošča potrebam našega prebivalstva. Ne smemo pozabiti, da je naše mesto kulturno središče vseh Slovencev, tudi onih, ki niso v naši državi in ki so navezani na naše šole. Naše mesto je zato v drugačnem položaju, kot so druga mesta. Skrbeti ima ne samo za pouk mladine svojega naravnega okoliša, ampak tudi za dijaštvo, ki prihaja iz Koroške in primorskih krajev. Event. okrnjenje naših učnih zavodov bi zato pomenilo, odvzeti

ravno tem, ki so pouka v materinskem jeziku najbolj potrebni, možnost posejanja naših šol. — Druga vrsta interesov, ki jih bo morala občina šteti, so stališče učnih moči na ženski realni gimnaziji. Njihove pri mestu pridobljene pozicije bo morala občina varovati tako, da ne bo v eventualnim podržavljenjem njih oškodovan.

— Če pa je stvar taka, ima li občina interes na podržavljenju tega učnega zavoda?

— Nedvomno. Razlogi, radi katerih je bila ta šola svoj čas v našem mestu nujno potrebna, so v naši državi po veliki večini odpadli. Podržavljenje bi pomenilo za ljubljansko mesto veliko razbremenitev v finančnem pogledu. Razbremenitev bi znašala letno okrog 1.200.000 Din, kar pomenja v desetih letih tretjino stroškov, ki so potrebni za regulacijo ljubljanske. Zato se je občina vedno trudila doseči, da bi država prevzela ta zavod. Jaz sam sem že l. 1925, ko sem predsedoval gerentskemu svetu, posredoval v tem pogledu pri takratnem prosvetnem ministru gosp. Pribičeviću. Ker je ta stal na načelnem stališču, da naj bodo vse šole državne, je pristal na podržavljenje in obljubil izvedbo s prihodnjim državnim proračunom. Ker pa je takratna vlada predčasno padla, ni mogel svoje obljube izpolniti.

— Ali veste gosp. župan, da je ta zadeva povzročila precej razburjenja?

— To si lahko mislim, ker se pri nas ljudje zelo radi razburjajo, kot smo to videli večkrat v zadnjih letih. Po nepotrebnem tudi v tem slučaju, ker je vendar jasno, da se morajo take stvari definitivno odločevati samo v občinskem svetu. Do tega pa po mojem mnenju še ne pride tako kmalu. Kolikor namreč poznam položaj in razpoloženje v Beogradu, ni za danes prav nobene »nevarnosti«, da bi prišlo do podržavljenja, kar bi sicer pomenilo veliko benevolenco napram našemu mestu, za katero bi morali biti državi samo hvaležni.

Okrevališče ljubljanskih magistratnih uslužbencev

Včeraj je bilo v Kamni gorici svečano otvorjeno okrevališče ljubljanskih magistratnih uslužbencev

Magistratni uslužbenci niso mogli na slovesnejši način proslaviti 10letnega jubileja svoje bolniške blaginje, kakor z otvoritvijo lastnega okrevališča, ki so si ga zgradili v Kamni gorici. Tam so kupili in adaptirali lepo stavbo, ki je bila nekdanj last brata buditelja slovenskega naroda dr. Lovra Tomana. Okrevališče ima krasi in obširen park ob potoku Lipnici in veliko gospodarsko poslopje, ki se bo v prihodnosti preuredilo v stanovanjsko. Okrevališče je bilo včeraj ob 10. dopoldne slovesno otvorjeno. Otvoritvi je prisostvovala okoli 60 članov in članic bolniške blaginje magistratnih uslužbencev z gosp. dr. Fuxom na čelu, dalje župan dr. Dinko Puc ter občinski svetovanci: dr. Bohinjec, prof. Jarc, Urbančič in Orehek, podpravnetelj Poklincskega zavoda dr. Vrančič, bivši magistratni uradnik, ki je prvi dal pobudo za ustanovitev blaginje in je sam izdelal praktična pravila; zastopnik mariborskih magistratnih uradnikov g. Brändtner; župana iz Kamne gorice in Kroke, domači župnik, gasilci in mnogi domačini. Gasilci in družki domačini so privedli gostom pred slavolokom prisrčen sprejem.

Okrevališče je otvoril predsednik bolniške blaginje dr. Riko Fux, zahvaljujoč se vsem, ki so pripomogli do ustanovitve

okrevališča. Navedel je kratko zgodovino blaginje, povdarjaljoč solidarnost in požrtvovalnost magistratnih uslužbencev, ki so v 10. letih pripomogli s svojimi prispevki, da so si končno zgradili ta dom kot social. ustanovo, ki je edina te vrste v Jugoslaviji. Izročil je dom v last magistratnih uslužbencev ter prosil gosp. župana, naj prevzame mestna občina pokroviteljstvo nad domom.

Župan dr. Puc je čestital uslužbencem in gradnji okrevališča ter je v imenu ljubljanske občine pozdravil vse domačine, pozivajoč jih na skupno sodelovanje mesta Ljubljane in dežele. Nato je domači župnik slovesno blagoslovil okrevališče. Po oficijelnem delu je bil v okrevališču prirejen povabiljenim gostom skopek obed, ki ga je preskrbel oskrbnik g. Suhadobnik Popolčič. V parku vršila domača veselica. V paviljonih so stregli člani in članice bolniške blaginje.

Okrevališče je velike važnosti za tujski promet v Kamni gorici in bližnjih krajih, ki so drugače v tujskoprometnem pogledu precej zanemarjeni. Okrevališče bo dostopno po potrebi zlasti v zimskih mesecih turistom, osobito smučarjem. V bližini okrevališča je namreč prav prikladen teren za smučanje.

predstave je bil Skrbniškov Mefisto, ki se je vsekoli brez pretiravanja držal v mejah okusa. Takisto je bil izvršen Faust g. Levjar v prvem delu igre. V drugem delu bi si želel dosti več mladosti in okretnosti. A Levjar je dognal svojo grandiozno nalogo nad vse častno ter mu gre neomajna hvala za ogromni duševni in fizični trud.

Kdo bi še dvomil, da je naša Nablocka velika umetnica močne sugestivnosti? Toda Margaretka je naiven, sladek nemški deklič, ki ga za zdrava Rusinja silne energije niti z vso svojo čudovito dosegano rutino ne more poseebiti v Goethejevemu duhu. Zato je polno učinkovala le v tragičnih prizorih.

Manje mi je ugajala tudi Marta g. Medvedova, ker jo pretirava v grotesknošči, s šablonskimi sunki rok in životja ter pada v govoru rada v nekako skandiranje. Dober Valentin, a nikakor dovolj učinkovit, je bil g. Kralj. Izvrstna sta bila kot omejen učenjak, Famulus g. Lipič in kot učenec g. Zelenjak. Polno je ustrezala kot večja g. Rakarjeva in kot dekla g. Neffatova.

Mnogo preveč hrupni in sirovi so bili pijanci v Auerbachovi kleti, a žal, premalo humorni. Trije angeli (gg. Jermain, Jan in Gregorin) so povsem ugajali; manjše je zadoščal glas Gospodov in Duha zemlje. Ansambelske scene so s pičilim osobjem dočela ustrezale in so se odigravale gladko in prijetno. V tehniškem oziru se je vršilo vse naglo brez najmanjše izpodlitke.

Tako je trajala predstava vrlje številnim slikam in po primerni pavzi za odpočitek sodelujočim in napeto poslušajočim publiko le do 12. Uspeli predstave je bil zelo časten in občinstvo je z iskrenim, dasi dolgoletnim aplavzom prizvalo, da je bilo prav zadovoljno. Fr. G.

Ibsenovo družinsko tragedijo »Strahovica« prizoril ljubljanska drama v sredo 25. t. m. Pretresljivo delo, ki je stalno na sporedi vseh svetovnih gledališč, je po sodbi kritike najmočnejše in naučnikovejše med umotvori velikega Norvežana. Celje strogi nemški kritik Alfred Kerr je mnenja, da je »Strahovica« dosegel Ibsen svoj »visek« in da pomeni začetek nove dobe vse evropske literature. Z usodo nesrečne Helene Alvingove je postavil ta neumorni borec za svobodo in nedosežni iskatelj resnice vsem trpečim ženam in materam spomenik, ki mu v vsem slovtvu ni več enakega. Gospo Alvingovo igra gospa Marija Vera, ki obenem tudi režira, njene ga bolnega sina Osvalda g. Ciril Debevec, dobrodušnega in bogaboječega pastora Mandersa g. Levjar, premetenega mizarja Engstrand g. Kralj in Regino gospa Mira Danilova. Premijera je za abnoma C. Začetek ob osmih, konec po 10. uri.

Izšla je druga številka »Gledališkega lista« ljubljanskega Narodnega gledališča pod naslovom »Velika abeceda uspeha« za istoimensko komedijo, katere premijera je bila včeraj zvečer. Delo je v vsakem pogledu izvrstno uspešno, glavno vlogo igra gosp. Cesar.

Po otvoritvi palače Poštne hranilnice

Oficijelni otvoritvi je sledilo pobratimstvo naših s srbskimi in hrvatskimi uslužbenci Poštne hranilnice

Ker v sobotni številki zaradi preobilnega materiala nismo mogli priložiti vseh podatkov o zidanju nove palače, objavljamo danes še kratek historijat stavbe, pri kateri so se zopet odklovale naše domače trvdke, in pa poročilo o popoldanskih prireditvah.

Sobotna svečanost otvoritve nove palače Poštne hranilnice pa še ni bila končana s sijajno zakusko, ki so jo pod spretnim vodstvom direktorjeve soproge ge. Olge Vidmarjeve in ge. Potokarjeve res z nenavadno eleganco aranžirale uradnice same, temveč še po krasno uspelem izletu na Posavje.

Po zakuski so si pod vodstvom ljubljanskih tovarišev ogledali gostje iz Beograda, Zagreba, Sarajeva in Skoplja mesto in niso mogli prehaliti njegove prijaznosti in snažnosti, zlasti se pa niso mogli načuditi veličastnemu razgledu z grada na planine, ki so bile po dežju čiste, kakor bi jih umil.

Po ogledovanju mesta so se gostje in domači večkrat fotografirali pred novo palačo, nato so se pa na povabilo tukajšnje poštne Udruga ljubljanskih poštnohranilniških uradnikov v udobnih Pečnikarjevih avtobusih odpeljali k Sv. Jakobu k Pečkarju, kjer so ljubljanski tovariši svoje goste pogostili. Gostje so občudovali lepoto naših krajev, niso se pa mogli načuditi urejenosti naših vasi in veliki podeželski gostilni s prostornim salonom. Z največjim priznanjem so hvalili neprisljčno, prijateljsko medsebojno občevanje ljubljanskih tovarišev in tovarišev, ki v prostem času ne delajo nobenih razlik med najmanjšimi in največjimi žaržami. Le v tako resnično kolegijskem sožitju je mogoče v Poštni hranilnici delovanje, ki ga je v svojem govoru pohvalil predsednik nadz. sveta Poštne hranilnice, g. Jaša Protič, namestnik ministra financ n. r., kot vzorno, vestno disciplinirano. Vsa srbska in hrvatska hvala pokrajinskih lepot in gostilniških dobrot je pa obledela pred občudovanjem naših verših in lepih deklet in skoro gotovo proti Ljubljani resna nevarnost, da celega ljubljanskega zavoda ne premešče v Beograd.

Na Posavju je bil še med južno improviziran primitivni orkester in kmalu se je na dvorišču razvilo kolo, ki mu je sledil ples za plesom. Danes pa plesalke žalostno ogledujejo na svojih čevljičkih sledove plesa po ostrem povsemem pesku.

Kratek historijat

Ko je bilo sklenjeno zidanje, je bil pravilno razpisan natečaj za najboljši načrt. Rezultat je bil za razsodišče zadovoljiv, ker je oddalo celo prvo nagrado. Pozneje se pa načrti natečaja niso upoštevali, ter je baje napravil nov načrt arhitekt Brašovan iz Beograda. A tudi ta načrt ni bil odobren ter je na podlagi beograjskega načrta napravljen načrt, po katerem se je zidalo, arhitekt g. Josip Črnivec od oblasti. tehnične uprave v Ljubljani. Realizacijo teh načrtov na določeni prostoru je potom licitacije prevzel renomirano gradbeno podjetje inž. Frana Tavčarja v Ljubljani, ki na seveda v ministrtvu aproriranih načrtov ni smelo izpreminjati. Podjetje je moralo pri izpeljavi globokih temeljev, armiranih železobetonskih

skih rebrastih plošč za centralno kurilnico, nadalje pri železobetonskih stropovih in strehah ter pri širokem strešnem napušču, zlasti pa pri globoko ležeči kotlarni zaradi mokre ilovice in talne vode premagati najtežje ovire, kar li je tudi sijajno uspelo. Vsa stavba je namreč vzor solidnega, lepca in preciznega slovenskega dela, kar so dokazali tudi drugi domači obrtniki, ki so udeleženi pri stavbi.

Solidna domača dela

Na fasadi, ki se odlikuje zlasti po krasnem ometu v plemeniti terianovici, vzbujajo največjo pozornost krasno izdelana dekorativna omrežja oken, ki jih je izgotovilo naše znano ključavničarsko podjetje Rudolfa Geyerja z vso natančnostjo, kakor tudi ornamentalne železne stene ter sploh domala vsa ključavničarska dela v palači. Solidnost ambiciozne domače firme sloni na tradicijah kvalitetejnega dela stare domače obrti, ki neprisiljeno prehajajo v stremiljena najmodernejša umetnostne obrti. S temi načeli je firma izdelala po načrtu našega priznanega umetnika — arhitekta Costaperarije krasna dvokrilna vrata Pokojniškega zavoda v Mariboru. V Ljubljani je bila udeležena pri palači OUZD, Delavske zbornice in pa pri preizdavi Narodnega doma, kjer je napravila vse svetline, ki omogočajo galeriji tako ugodno luč. Prvovrstno delo te ugledne trvdke je pa tudi velika železna strešna konstrukcija mestne elektrarne.

Štiri svetline v poslovalnici je dobavila trvdka Martinič, ki niim pa konstrukcije vrhnih svetlin specialna firma Eberspacher iz Esslingena. Školikasti apnec za fasadno oblogo, granitne stopnice in švedski mramor ob njih je dobavila naša stara kamnoseška firma Toman, stopnice iz umetnega granitnega kamna obeh stopnišč je pa izdelala trvdka Battelino. Centralno kurjavo je instalirala Obnova, tresor je od Arnhelma iz Budimpešta, električna dvigalca za osebe, akte in pepel so Wertheimova, elektriko je montiral inž. Gaberšček, veliko strešno konstrukcijo je pa s svojo priznano solidnostjo postavilo tersarsko podjetje Martinc. Opeka je večinoma vrhniška.

Pred nami zopet stoji velika palača, delo domačih rok. Razveseljivo dokaz nam je, da tudi pri največjih stavbah ne potrebujemo več tuje pomoči, zato vsem naše čestitke.

Iz Celja

— Cerkev sv. Save v Celju. Dela pri kopanju temelja za cerkev sv. Save v Celju zaradi krasnega vremena lepo napredujejo. Vojski so že izkopal globok jarek okrog stabišča, v katerem sezidajo mogočnem temeljni zid za cerkev. Ko bo odpeljana vesa pret, začno dovažati gramoz in pesek, katerega se bo porabilo ogromne množine, ker bo sezidana cerkev iz betona. Glavni vhod v cerkev bo nasproti Skobernetovega hotela ob ljubljanski cesti.

Otvorite nam paralelo

Ravnateljstvo tukajšnjega drž. ženskega učiteljskega letos izdalo oglas, da se sprejmejo na zavodu v I. letnik učenke, ki so dovršile 4 gimnazije z odličnim, prav dobrim in celo dobrim uspehom, ter učenke meščanskih šol z malo maturo, z odličnim in prav dobrim uspehom. Oglasilo se je 42 gimnazistk in nad 100 učenk iz meščanskih šol. Kaj se je zgodilo? Sprejetih je bilo 30 gimnazistk z odličnim, prav dobrim in dobrim uspehom ter samo 15 odličnjakinj iz vseh meščanskih šol. Niti ene s prav dobrim uspehom! Ali je to sorazmerno? Ali so meščanske šole tako slabe, da niso sposobne učenke za odlični uspeh? Zakaj jih potem vzdržujejo? Zakaj se tega ne pove starešem pravdašno, da dajo otroke rajše na gimnazije ter pridejo potem lahko z dvakrat ali trikrat slabšimi izpričevanji na učiteljske?

Se nekaj! Prvi, drugi in tretji letnik imajo paralelo, letošnji I. letnik pa je nima, češ, da ni prostora, oziroma, da je preveč učiteljic. Prostor se vedno dobi. N. pr. otroški vrtec bi se lahko prešel na »Lednico« ali kam drugam. Učiteljice pa se primanjkuje v naši državi! Sicer pa je manjša nesreča, če se ne namesti vseh izprašanih učiteljic po šolah, kakor pa, če se mladini sploh zabranilo potrebno izoblanje. Koliko se jih po maturi poroči, (kar je povsem pravilno), koliko se jih pozneje izbere kak drug poklic. In recimo, da bi bilo preveč učiteljic, z učiteljske maturo se povsod lahko vstopi v privatne službe (banke in razne druge urade). Ženska ima pa le potrebno izobrazbo za življenje in poklic. — Prav bi bilo, da bi se učiteljica ne smatrala za tako izključno strokovne šole, ker je treba pomisliti tudi na splošno izobrazbo ženske mladine, ki baš na tem zavodu pridobi največ koristnega za svoj materinski poklic. Vsaka dobra mati bi morala biti pravzaprav učiteljica, kar ji je potrebno pri vzgoji in domači pomoči pri pouku otrok.

Prisaded rodbinski oče.

Kaj takega pa še ne! Vedno govore o Šiški, da je med najbolj se razvijajočimi deli bele Ljubljane. In ne zastoj; kajti Šiškarji lahko dokažemo, da smo sezidali največ hiš. Najbolj smo pa lahko ponosni na mogočno stavbo, ki si jo je zgradil nekdo kar sredi ulice in sicer ličen svinjak. Stavba bo v kratkem dovršena in izročena eplošnemu zalatanju v nočem času. Dotični si večkrat privoščijo kako šalo, a kaj takega je tudi za Šiško v 20. stoletju fenomen prve vrste, na katerega opozarjamo merodajne šnitelje. Šiškarji pa se bomo tudi informirali, če je morebiti dotična ulica stavbni prostor. Pa naj še kdo reče, da ni Šiška napredna.

Prosveta Velika abeceda uspeha

Včeraj zvečer je vprizorila naša drama kot drugo premiero Pagnolovo komedijo »Velika abeceda uspeha«. Duhovita francoska satira na korupcijo bi bila nekoliko zastarela, da niso razrpane povojne razmere kot nalasč ustvarjene za verizništvu in da nimamo v vsakdanjem življenju toliko kričeljih primerov korupcije. Zato je bilo gledališče nabitno polno in zato je sprejelo občinstvo satiro z velikim navdušenjem in prepričani smo, da jo bodo lahko z enakim uspehom ponavljali. Dobro je, da pride včasih na oder tudi dobra komedija, saj živimo v časih, ko se človeku redko nudi prilika, da bi se od srca nasmejal. »Velika abeceda uspeha« je po komedija, ob kateri se človek lahko počestno nasmeje in že to ji daje pravico, da pride na oder.

Predstava je bila igralsko in režisersko na višku. Glavno vlogo klasično nerodnega in do skrajnosti pokotnega profesorja, ki postane pozneje premeten in rafiniran trgovski agent, je igral odlično g. Cesar. Posebno dober je bil proti koncu. Gregorin in nov ravnatelj je bil nekoliko pretiran, pa je kljub temu v splošnem ugajal, posebno mladini, ki se prav rada nasmeje na račun profesorjev. Poleg Cesarja, ki je dobil v »Veliki abecedi uspeha« eno svojih najboljših vlog, se je odlikovala tudi ga. Nablocka kot ljubica podjetnega občinskega svetovalca, kateremu je mandat prava možna krava. Za svojo izvrstno igranje prejela lep žopek. Ga. Medvedova je tudi včeraj dokazala, da je kos vsaki vlogi. Njena vloga je bila sicer manjša, vendar je pa prišla do popolne veljave. Tudi gosp. Lipič je podal v verizništvu verziranega občinskega svetovalca dobro.

Toliko kot kronisti. Podrobneje spregovori o komediji po reprizi naš recenzent.

Goethe: Faust

Pisati o Goethejevem »Faustu« bi bilo resnično isto, kakor nositi vodo v morje. Kar je izšlo knjig in študij v najrazličnejših jezikih o tem gigantskem umotvoru, tvori ogromno knjižnico. Johannes Scherr smatra »Fausta« za »največjo poetično ustvaritev« germanskega sveta, in Nemci ga ljubijo, spoštujejo in neprestano čitajo kakor biblijo. Tisoči in tisoči uporabljajo iz »Fausta« citate in aforizme, kadar govore ali pišejo, in »Faust« je že davno duševna posest vsega kulturnega sveta. Tudi sodobniki se vračajo zmerom radi k Goethejevemu »Faustu«, prepričan duha in čustvenosti ter večne krasote.

Oder pa more podajati le odlomke; zato ima človek popoln užitek samo ob čitanju. Tudi Sestova priredba za novo uprizoritev je jedva tretjina I. dela, saj je celotna izvedba za igrance in poslušalce neizvedljiva. In v prvi vrsti gre vse priznanje prof. O. Šestu za valeokusno, praktično, slikovito uprizoritev ter akad. slikarju Iv. Va v potičju za lepe, duhovito zasnovane dekoracije. Pevski in glasbeni del je prispeval kapelnik A. Balstka ter bistveno pripomogel li globokim vtiskom in poetičnemu občutku najvažnejših prizorov. Sestovo inscenacijo lahko mirno pokažemo tudi razvijamim tujcem. Kar je Šest ustvaril na našem najhmem oderu, je delo, na katero je gledališče lahko ponosno.

Zal mi je, da ne morem enako laskavo poročati o kreacijah igralskega osebja, dasi jim obenem priznavam, da so storili z vse hvalje vredno ambicijo in intenzivnim študijem prav vse, kar zmorejo. Za osebe v »Faustu« pa ne zadošča niti najvzlednejša marljivost, niti najbolj dovršena rutina. V splošnem je bilo marljivosti celo preveč, zakaj memoriji so svoje vloge tako, da so mestoma stihe drdrali z naglico strelav iz strojne puške, kar se je čulo nekam šolski, a slabo razumelo.

Najboljša, najdolednejša kreacija vse

Beležnica

KOLENDAR. Danes: Ponedeljek, 23. septembra 1929, katekolitani: Lina in Teida, pravoslavni 10. septembra, Minodora.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Kino Matca: Osveta (Dolores del Rio). Kino Ideal: Deklica in trije klovni.

DEŽURNE LEKARNE. Danes: Sušnik, Marijn trg, Kuralt, Gosposvetska cesta.

Nesreče in nezgode

Ljubljana, 23. septembra

Težka kolesarska nesreča, katere žrtev je postal 63-letni Matija Urbanc iz Ljubljane, se je pripetila sredi na Zaloški cesti. Urbanc se je na kolesu peljal v Ljubljano, za njim pa je privozil velik potniški avtobus in ga podrl na tla. Urbanc se je težko poškodoval na glavi. Prebil si je lobanjo in zadobil tudi notranje poškodbe. O nesreči je bila obveščena policija, ki potvrdjuje za nepreviđenim šoferjem.

Na Gorenjskem se je težko ponesrečil ljubljanski nadzornik Kurent, vpkoleni policijski nadzornik. V Kamni gorici je padel s kolesa in nezavesten oblašal. Tudi njegove poškodbe so zelo težke.

V Štepanji vasi se je včeraj popoldne odigral razburljiv dogodek. Jakob Kristofelc, 54-letni pleskarski pomočnik, je na svoji brajdi obrtal grozdje. K njemu je prišla tudi njegova sosedka, s katero sta se nekaj časa pomenkovala, toda nenadoma je med njima nastal preprič. Med prepričom je Kristofelc prisilil sosedi krepko zašunico, ta pa je v razburjenosti potegnila nož — sama zatrlje, da star žebelj — in sunila z njim Kristofelca v prsa. Težko ranjen se je mož zgrudil na tla. Z rešilnim avtom so ga morali prepeljati v bolnico, od koder nam poročajo, da je njegovo stanje zelo kritično. Neprevdijna sosedka bo za svoje delanje seveda odgovarjala policiji. Baje gre za čim ljubosumnosti.

V bolnico so čeraj prepeljali žrtve štiri manjših nesreč. 15-letni hlapec Ivan Cankar iz Stožice pri Ježici je pred dnevi našel na polju voljaško patrono. Fant je bil zelo radoveden in mikalo ga je izprazniti patrono. Ker ni šlo drugače, je vzdel kamen in začel tolči po patroni. Nenadoma je naboj eksplodiral. Posledice so bile strašne. Drobelj so ranili fanta na glavi, odtrgalo mu je pa tudi pet prstov desne roke.

Neža Sukič, 20-letna služkinja iz Murske Sobote, zaposlena v Ljubljani, se je pri delu z železnim drogom tako nevarno sunila v desno roko, da je resna nevarnost, da ga izgubi. — Stanko Stare, dveletni delavec sinček z Vrhnike, je v soboto popoldne padel v apnenico. Zadobil je hude opekline po vsem životu, bati se je pa tudi, da bo oslepel.

V bolnico je moral tudi Marijan Zobec, sin šadnega prekupevalca, katerega je v Mostah nekdo tako sunil, da je padel in si prebil glavo.

Dnevne vesti.

— Naš prestolonaslednik Peter — smučar! Njegov Velikanstvo kraljica Marija je odobrila, da dobi naš prestolonaslednik Peter smučar in smučarsko opremo za izvajanje smučarskega športa pozimi. Jugoslovanski smučarski savez je pripravil potrebno opremo, katero je po svojem predsedstvu včeraj izročil na dvoru smučarska oprema je bila izdelana vsa od naših podjetij ter se dobavila: smučarski dres tvrdka Henrik Piller, Kodeljevo, čopci Filip Bizjak, Selenburgova ulica, smučarske čevlje Zelokar, Gosposvetca cesta, kompletne smuči tvrdka J. Gorec, nasl. d. z o. z. Dunajska cesta. Gojenje smučarskega športa bo napravilo gotovo veliko veselja mlademu prestolonasledniku.

— Državni nastavljenec in vpokojenec — odtegljaj za oktober 1929. Finančna direkcija v Ljubljani razglasa: Za kritje stroškov pri gradnji in vzdrževanju samoupravnih cest se odtegne v mesecu oktobru 1929 vsem aktivnim državnim nastavljencom kakor tudi vpokojencem od aktivnih prejemkov (brez stanarine in doklad) in od pokojnin (brez doklad) znesek za 1/4 dneva v smislu čl. 36 zakona o samoupravnih cestah — Uradni list št. 60/247 z dne 10. junija 1929, razpisa ministrstva za gradbe št. 15.209 ex 1929 in odloka fin. ministrstva D. R. br. 190.055 z dne 18. avgusta 1929. Ker velj državni in v tem členu navedeni javni nastavljenec plačujejo osebnino denarju.

— Novi podporniki. Izpit za aktivne podpornike so položili v pehoti Franjo Rupnik, Matija Motičnik in Valentin Konec; v artiljeriji: Josip Škraber; v inženjerski stroki: Rajko Danko; v zrakovodstvu: Rudolf Horvat in Alojzij Nežmah; v artiljerijsko - tehnični stroki: Franjo Jesih in Franc Podbrznik; v inženjerski stroki pa Alojzij Šetina.

— Prodaja tobaka na debelo. V »Službenih Novinah« št. 221 z dne 21. t. m. so objavljeni pogoji, pod katerimi daje monopolna uprava v zakup pravico prodaje tobaka, tobaknih izdelkov, cigaretnega papirja in vžigalic na debelo, in sicer za dobo od 1. januarja do 31. decembra 1932. V ljubljanski oblasti so določeni za skladišča tobaknih izdelkov naslednji kraji: Brežice, Višnja gora, Vrhnika, Velike Lašče, Zagorje, Kamnik, Krško in Kostanjevica, Kranj in Trzin, Kočevje, Brijuni in Nova vas, Logatec, Litija, Laško, Lukovica in Moravce, Novo mesto, Črnomelj in Metlika, Radeče, Radovljica in Jesenice, Ribnica in Travnik, Sevnica, Trebnje, Žužemberk, Mokronog, Cerkljica, Lož in Nova vas ter Škoca Loka, Železniki in Gorenja vas; v mariborski oblasti pa Dolina Lendava, Konjice, Marebneg, Murska Sobota, Gornja Lendava, Maribor in St. Lenart, Prevalje, Ptuj in Ormož, Rogaska Slatina, Gornja Radgona in Ljutomer, Slovenska Bistrica, Slovenjgradec, Celje, Mozirje, Šoštanj, Šmarje pri Jelšah, Kozje ter Čakovci in Dolnji Kravljaci.

— Zakon o pospeševanju poljedelstva. V »Službenih Novinah« št. 221. z ne 21. t. m. je objavljen zakon o pospeševanju poljedelstva.

— Cigarete »Drina«. Monopolna uprava opozarja kadilce, da so prišle v promet nove cigarete »Drina«, izdelane večinoma iz hercegovaškega tobaka. Zaenkrat so v prometu nove cigarete v škatlicah po 100 komadov, pozneje pa pridejo v promet tudi škatlice po 20 komadov, 100 komadov »Drina« cigaret stane 50 Din.

— Nagrada letalcema Šintiču in Bajdaku. Podjetje »Industria aeroplanska motorjev« v Rakovici je podarila našima pilotoma kapitanu Šintiču in poročniku Bajdaku kot zmagovalcema na letalski tekmi Mate antante nagrado v znesku 30.000 Din.

— Razpisana služba. Pri merniški četi III. armijske oblasti v Skoplju je razpisano mesto mernika. Prošnje je poslati komandi omenjena čete do 30. tm. Priložiti je dokaz o državljanstvu, o dovršeni vojaški službi, da prošilec ni starejši od 40 in ne mlajši od 22 let, o neoporočenosti, o usposobljenosti kot moister - elektromehaničar, o popolni fizični sposobnosti (pregled pri komisiji III. armijske oblasti), o pismenosti in dovršenih šolah. Nastop takoj, plačo določil ministrstvo vojske in mornarice. Razpis je na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

— Zupna skupščina. V nedeljo, dne 29. tm. ob 10. se bo vršila v mali dvorani hotela Union v Ljubljani redna letna skupščina župe skavtov v Sloveniji. Dnevni red je običajen. Ker bomo čuti tudi poročila o svetovnem skavtskem sestanku in mednarodni skavtski konferenci, o jugoslovenskem saboru v Beogradu in o podobnem delovanju naše župe, vabimo cenjeno občinstvo k čim številnejši udeležbi. — Odbor.

— Razveljavljen razpis službe. Razpis službe zvančičnika pri rudarskem glavarstvu za Slovenijo v Ljubljani je razveljavljen.

— Državnoznanstvo in šole. Na šolah, kjer se poučuje nauk o državi, državnih organizacijah in zakonih, more služiti kot pripomoček (pomožna knjiga) knjiga »Državnoznanstvo« dr. Ogrina Frana (Kamnik). Dobi se v knjigarnah, v oblastni zalozi šolskih knjig in učil in pri pisatelju. Cena (povsod) za broširan izvod 40 Din. pri skupnem odvzemu najmanj 10 izvodov 35 Din za komad. Knjiga (v veliki obliki) obsega 156 strani.

— Vreme. Vremenska napoved nam obeta deloma oblačno, v splošnem pa lepo vreme. Včeraj je bilo v večini krajev naše države lepo, samo v Mariboru in v Beogradu je deževalo. Maksimalna temperatura je znašala v Splitu 24, v Beogradu 21,2, v Skoplju 21, v Ljubljani 20,5, v Zagrebu 20, v Mariboru 19 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 765,9 mm, temperatura je znašala 9,4.

— Nova razprava glede imenja Irme Molnarjeve. Nedavno smo poročali, da je sodišče v Jaši Tomiču v Banatu dolžilo za dediče premoženja pokojne Irme Molnarjeve, ki je bila umorjena, njenega nečaka, debrecinskega gledališkega direktorja Gozo Karđoda in njegove tri sestre. Proti razsodbi je vložil odvetnik dr. Mijajev priziv, češ, da je imela pokojna Molnarjeva tudi na Madžarskem sorodnike, katerim pripada delež premoženja. Zato se bo vršila nova razprava glede razdelitve dedičine. Čudno je, da se za dedičino ni potegoval noben Slovenec, saj je bila pokojna Molnarjeva rodom Slovenka.

— Radi umora očeta obsojen na pet let ječe. Pred ogulinskimi sodiščem se je dni vršila razprava proti 18letnemu Beagiću iz sela Novak, ki je ubil svojega očeta. Obtoženec se je zagovarjal, da ga je oče zelo sovražil in ga zapodil iz hiše. Soedu, ki se ga je usmili in ga vzel pod streho, je zagoril, da ga ubije. Zato je sklenil osvetiti se mu. V prepričanju ga je s sekuro ubil. Ker so priče izpovedale, da je bil oče res nasilen in da je fanta vedno podelpal, je sodišče upoštevalo olajševalne okoliščine in je Beagiću obodilo samo na 5 let ječe.

— Še o ropu v Dragutinovu. Poročali smo o druzem ropu v Dragutinovu, kjer so neke noči maskirani roparji vdrli v hišo veleposelnika Milivoja Belesina in odnesli blagajno, v kateri so bile razne dragocenosti, vrednosni papirji in »šam« v skupni vrednosti 660.000 Din. Orožarka so aretirali dva sumnjiva kmeta, ki sta bila na dan vloma v Belesinovi hiši in sta baje hotela nakupiti slame. Seljaka sta orožnikom tajala, da sta bila pri Belesinu. To je zelo sumljivo in kaže, da imata možakarja slabo vest. Šele ko so ju orožniki konfrontirali s sužkinjo Marijo Fekete sta priznala, da sta bila res pri Belesinu, dejala pa sta, da sta na to že pozabila.

— Samomer gostilničarja. V Velikem Bečkereku je te dni vzbudil veliko pozornost samomer 27letnega gostilničarja Ludvika Schneiderja iz Korvina. Upravičeno se je v vinogradu svojega očeta, tvorničarja Ivana Schneiderja. Pokojni je bil splošno znan in ugleden. Zapustil je več pisem, iz katerih je razvidno, da je bil vzrok samomora težak gmojni položaj.

— Smrtna nesreča v rudniku. V rudniku Kreka pri Tuzli se je v soboto pripetila smrtna nesreča. Ponesrečil se je kovač Šekčević Niko, zaposlen na separaciji pri dvigalov. Dvigalo ga je etienilo za vrat in za glavo. Bil je takoj mrtev. Ponesrečeni je bil oženjen in oče štirih otrok.

— Zagreb dobi moderno bolnico. Vprašanje nove bolnice v Zagrebu, ki je že dolgo pereče, je bilo te dni po sporazumu med mestno občino in ministrom narodnega zdravja rešeno. V Zagrebu zgrade novo bolnico, ki bo dograjena v štirih letih. Stroški bodo znašali okoli 60 milijonov Din. Staro Zakladno bolnico opuste.

— Dve smrtni nesreči pri Koprivnici. Pri Koprivnici na Hrvaškem sta se te dni pripetili dve smrtni nesreči. V selu Peteranc je nastal požar v hiši seljaka Bolta Dolanca. Ogenj je zanel na glava Marica Golubič, kateri se je pri požaru vnelo krilo. Ogenj so pogasili, dekletce je pa zadobilo tako težke opekline, da je poškodbam podleglo. V selu Vlaislav je v vodnjaku utonila 25letna seljakinja Katica Primužič.

— Neuspela osveta zagrebškega odvetnika. Na nedostojen način se je hotel osvetiti svojemu upniku zagrebški odvetnik K. Kulčar. Sprt je bil z inkasantom Zadravcem uslužbenem pri tvrdki Drucker. Ozadje tega spora je prav zanimivo. Dr. Kulčar je bival v avgustu v Sečih pri Crikveci in se v izdaten cenku v hotelu »Riviera« ki je last Zadravčeve sestre. Zaročenka se je sprla s hotelirko in končno je brez slova zgubila, ne da bi poravnala svoje obveznosti Zadravcu je zato terjal dr. Kulčar. Da se mu osveti in da se ga odkriža, je dr. Kulčar ovdil Zadravca policiji, češ, da je zagreben komunist in da je v njegovi pisni ni govoril, da dobro ve, kdo je inceniral bombni napad na orožniško komando v Zagrebu. Policija je bila precej skeptična in je najprej zaslila Zadravčevega posodajalca Druckerja. Ta je izjavil, da je njegov inkasant pošten in da se za politiko sploh ne zanima. Zadravec sam je pri zaslišanju izpovedal, da se ni nikdar brigal za komuniste. Policija je zato sklenila zasliti odvetnikovega pisarja Jurčiča. Mož je namreč spisal ovdabo proti Zadravcu. Jurčič je najprej zadrževal, da so vsi podatki točni in da je Zadravec res komunist. Policija pa ni popustila in ga je precej trdo prijel. Končno je pisar priznal, da je obtožbo sestavil po diktatu samega šefa, odvetnika dr. Kulčarja. Če bi tega ne storil, bi ga Kulčar odpustil. Policija je pozvala tudi dr. Kulčarja. Mož je moral imeti zelo slabo vest, kajti ko je zagledal detektiva, je dejal, da dr. Kulčarja ni doma. Kljub temu je moral na policijo. Na policiji je zadrževal, da ni dal nobenega navodila za ovdabo voper Zadravca in tudi obtožbe ni diktiral. Videč, da hoče krivdo zvrniti nanj, je Jurčič izpovedal še nekatere podrobnosti, obenem je pa policiji pokazal koncept dr. Kulčarjevega diktata, ki ga je imel elučajno pri sebi. Bilo je torej očitno, da je dr. Kulčar inicijator podle ovdabe. Policija je zato takoj izpustila Zadravca in pisarja Jurčiča, pač pa je moral v zapor sam odvetnik dr. Kulčar.

— Umetniška šola »Probuda«. V posloplju Tehniške srednje šole, Aškerčeva ulica 9.) IX. šolsko leto 1929/30.

— Vpisovanje v spodaj navedene tečajje se vrši od srede 25. septembra do ponedeljka 30. septembra vseh od 18. do 19. ure na Tehniški srednji šoli v prtiličju soba št. 6 prtiličje. Dohod iz Gorupove ulice št. 10 čez dvorišče.

— Redna pouk se prične v torek 1. oktobra 1929. Pouk je večeren, dnevno od 18. do 20. ure po določenem urniku, ki je razobesen na razglasni deski umetniške šole »Probuda« v vestibulu Tehniške srednje šole. V to šolo se sprejmejo tudi začetniki, ki imajo le nekaj dobre volje in veselja do umetnosti in umetne obrti. Ker nudi šola popolno izobrazbo v vseh posameznih oddelkih je dana možnost vpisati se tudi onim, ki bi radi svoje znanje izpopolnili. Studij na tej šoli je omogočen tudi obrtnikom, kateri žele v svoji stroki izobrazbe in izpopolnitve. Tečajji so sledeči:

A. Oddelak za figuratno risanje s potrebnimi predavanji iz anatomije, perspektive, oblikoslovlja in zgodovine umetnosti.

B. Oddelak za dekorativno risanje in naravno ornamentiko, predavanje iz perspektive, oblikoslovlja in umetnostne zgodovine.

C. Javna risarska šola za obrtnike in starejše vajence, kakor tudi za one privatnike ki imajo veselje do risanja. Pouk v tem tečaju je ob nedeljah od 9. do 12. ure. Pričetek pouka v nedeljo 6. oktobra. Vpisovanje se posebej pri pouku v učilnici št. 10 drugo nadstropje.

— Grafika v raznih tehnikah kakor lesorez: bakropis, vjedenske in po možnosti tudi kroggrafija.

— Fotografija za amatere začetnike kakor tudi za one ki želijo svoje znanje izpopolniti.

— Mala plastika in medaljerstvo. Poučujo se modeliranje v mali plastiki, spoznavanje reliefa v medalji kakor tudi ciliziranje in patiniranje bronastih odlitkov.

— Kiparstvo. Modeliranje velike plastike in kompozicije, klezanje v kamen in les.

— Slikanje na tkanino. Pouk v raznih tehnikah, kakor: batik, patroniranje, plastično slikanje itd.

— Opisna geometrija in perspektiva. Pouk za začetnike in za one ki se pripravljajo, da iz teh predmetov položijo izpit.

— Usnjerez, rezanje ornamenta in figuralnih osnutkov ter barvanje usnja.

— Na tej šoli poučuje v tekočem šolskem letu sledeči gospodje:

— Fotograf Bešter: fotografijo; slikar Gaspardi: dekorativno risanje in naravno ornamentiko; kipar Jurkovič: kiparstvo; prof. Sever: malo plastiko in medaljerstvo, opisna geometrija, perspektivo, oblikoslovlje in risanje v javni risarski šoli: grafik Smrekar; grafiko: prof. Šantel; slikanje na tkanino: prof. Šubič; figuratno risanje in anatomijo: kipar Vahtar; usnjerez; prof. Volavšek: zgodovino umetnosti.

— Vse nadaljnje informacije o šoli daje vodja šole profesor Sever Anton, telefonska št. 3060.

— Iz Ljubljane. —lj Zahvala. Za mnogobrojne čestitke povodom moji 25letnici službovanja v narodni tiskarnici se tem potom najprirodneje zahvaljujem. Fran Jezeršek, ravnatelj »Na rožne tiskarne«.

—lj Redek jubilej. 40letnico nepretrznega službovanja v Jugoslovanski tiskarski praznuje danes G. Ivan Ciber, tiskarski strojnik. Jubilar, ki je že lani praznoval zlati jubilej tiskarske ali črne umetnosti, je še vedno čvrst in krepek, dasi ima že šest in pol križa za seboj. Ciber, ki je priestan ljubljanska korenina, je splošno priljubljen, zlasti pa ga cenijo številni njegovi tovarihi. K redkemu jubileju mu iskreno čestitamo in kličemo: Še na mnoga leta!

—lj Mestna hranilnica ljubljanska, slovenski najuglednejši denarni zavod, praznuje 1. oktobra štiridesetletnico svojega obstoja.

— Obrotno gibanje v Ljubljani. Pri mestnem magistratu kot obrtni oblasti je bilo v avgustu prijavljenih 38 novih obrtvo, odnoano izdanih toliko obrtnih koncesij. Med drugimi sta bili podeljeni dve koncesiji za avtobusni promet, in sicer: mestni občini ljubljanski za progo Ljubljana - Ježica-Mengeš - Cerklje - Kranj - Škofja Loka-Medvode - Ljubljana in obratno ter Oskarju Žužku za progo Ljubljana - Šmartno pod Šmartno goro - Vodice - Senčur in Kranj ter obratno. Obrto dovoljuje so med drugimi dobili 4 krojači, 6 trgovcev in 2 mesarja. V avgustu je bilo objavljenih 36 obrtvo, ker so bili opuščeni, odnosno ker je mestni magistrat nekaterim odvzel obrtne pravice, ker niso bili upravičeni izvrševati obrt.

— Regulacija Vegove ulice. Vegova ulica je v prostoru za vozovni promet izravnan in danes je začel delovati cestni valjar. Delavci sedaj izravnavajo prostor ob gostilni pri »Panju« in dalje proti realki. Napravili bodo nov hodnik in še to jesen nasade od Rimske ceste do relike topole, za katere so že zaznamovani prostori s količiki. Okoli topolov bodo postavljeni okrogli robniki kakor na Šentjakobskem trgu. Obdelovanje hvarskega kamna za Napoleonoov spomenik lepo napreduje. Kvadrli so skoro že obdelani in te dni prispe zadnja pošiljatev marmornatih kvadrov z otoka Hvara. Napoleonoov spomenik bo do 13. oktobra gotov. Da se kamnoseki zavarujejo proti dežju, je tvrdka Feliks Toman postavila leseno streho. Pri zidu cerkve nemškega viteškega reda zidarska dela nitro napredujejo. Zid je napravljen po vzorcu starorimskih zidov.

— Popravljanje Kongresnega trga. Bazzaldni tlak na Kongresnem trgu, ki je bil napravljen pred dvema letoma, so začeli prejšnji teden na nekaterih krajih izsekavati, ker se je že pokvaril. Tvrdka Brayle garantira za tlak pet let in mora vse poškodbe tlaka v tem času popraviti na lastne stroške.

—ljevsko društvo ljubljanski zvon. Danes zvečer ob osmih vaju dela moškega in mešanega zbora za jutrišnji nastop. Tajnik.

—lj Godbeni zbor Šokola I. Danes, v ponedeljek se prično zopet redne vaje pihalne godbe. Vsi in točno! — Zdravo! — Kapelnik.

—lj Hospitantke na ženski obrtni šoli. Vpisovanje na oddelkih za šivanje perila, izdelovanje oblek in za vezanje se vrši od torka 24. do sobote 28. septembra v šolskih odmorih ob pol 11 in ob 16 uri v damski sobi ženske obrtne šole na Tehniški srednji šoli v Ljubljani.

— Parna in vročezračna kopel v Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev bo od 24. t. m. zopet otvorična in sicer ob torkih in sobotah za moške, ob sredani in petkih za ženske, vsakokrat od 14. do 18. 1178

—lj Godbeni zbor Šokola I. Danes, v ponedeljek se prično zopet redne vaje pihalne godbe. Vsi in točno! — Zdravo! — Kapelnik.

—lj Hospitantke na ženski obrtni šoli. Vpisovanje na oddelkih za šivanje perila, izdelovanje oblek in za vezanje se vrši od torka 24. do sobote 28. septembra v šolskih odmorih ob pol 11 in ob 16 uri v damski sobi ženske obrtne šole na Tehniški srednji šoli v Ljubljani.

— Parna in vročezračna kopel v Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev bo od 24. t. m. zopet otvorična in sicer ob torkih in sobotah za moške, ob sredani in petkih za ženske, vsakokrat od 14. do 18. 1178

—lj Godbeni zbor Šokola I. Danes, v ponedeljek se prično zopet redne vaje pihalne godbe. Vsi in točno! — Zdravo! — Kapelnik.

—lj Hospitantke na ženski obrtni šoli. Vpisovanje na oddelkih za šivanje perila, izdelovanje oblek in za vezanje se vrši od torka 24. do sobote 28. septembra v šolskih odmorih ob pol 11 in ob 16 uri v damski sobi ženske obrtne šole na Tehniški srednji šoli v Ljubljani.

— Parna in vročezračna kopel v Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev bo od 24. t. m. zopet otvorična in sicer ob torkih in sobotah za moške, ob sredani in petkih za ženske, vsakokrat od 14. do 18. 1178

—lj Godbeni zbor Šokola I. Danes, v ponedeljek se prično zopet redne vaje pihalne godbe. Vsi in točno! — Zdravo! — Kapelnik.

—lj Hospitantke na ženski obrtni šoli. Vpisovanje na oddelkih za šivanje perila, izdelovanje oblek in za vezanje se vrši od torka 24. do sobote 28. septembra v šolskih odmorih ob pol 11 in ob 16 uri v damski sobi ženske obrtne šole na Tehniški srednji šoli v Ljubljani.

— Parna in vročezračna kopel v Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev bo od 24. t. m. zopet otvorična in sicer ob torkih in sobotah za moške, ob sredani in petkih za ženske, vsakokrat od 14. do 18. 1178

—lj Godbeni zbor Šokola I. Danes, v ponedeljek se prično zopet redne vaje pihalne godbe. Vsi in točno! — Zdravo! — Kapelnik.

—lj Hospitantke na ženski obrtni šoli. Vpisovanje na oddelkih za šivanje perila, izdelovanje oblek in za vezanje se vrši od torka 24. do sobote 28. septembra v šolskih odmorih ob pol 11 in ob 16 uri v damski sobi ženske obrtne šole na Tehniški srednji šoli v Ljubljani.

— Parna in vročezračna kopel v Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev bo od 24. t. m. zopet otvorična in sicer ob torkih in sobotah za moške, ob sredani in petkih za ženske, vsakokrat od 14. do 18. 1178

—lj Godbeni zbor Šokola I. Danes, v ponedeljek se prično zopet redne vaje pihalne godbe. Vsi in točno! — Zdravo! — Kapelnik.

Danilove dogodivščine v Benetkah

Odlomek iz spominov, ki jih piše nestor naših igralcev Danilo. — Kako si je Danilo ogledoval Benetke.

Nestor naših igralcev, večno mladi Danilo piše svoje spomine. V kratkem izide Danilova knjiga spominov, v kateri bodo popisane najzanimivejše dogodivščine iz njegovega bogatega in pestrega življenja, ki jih je doživel kot igralec in človek. Z avtorjevimi dovoljenjem pribudujemo danes izveček iz njegovih spominov o »Danilovih dogodivščinah v Benetkah«.

Beneška noč, gondole plovejo po kanalih, v katerih se stiskajo zaljubljeni in ob silajni razsvetljavi Markovega trga igra slovita beneška godba in nepregledne množice valove po trgu.

Pri kavarni del Quadro me nekdo pocuka in gled kdo je bil. — Šest, naš šest; z njim pa kralj, resnični kralj našega odra. — In ker smo se tako nepričakovano zbrali na tem trgu kar štirje člani našega gledališča, je šest v proslavo tega zgodovinskega dogodka naročil — Tutti caffè nero. — Blizu naše mize pa zagledamo opernega pevca Balabanova, ki je pobegnil iz Ljubljane v Beograd in je bil na potu v Pariz. Pogovarjali smo se o vtisih, galerijah in drugih posebnostih. Smejali smo se tomboli, ki se se igra vsak večer blizu Ponte dei Sospiri, to je prava italijanska »heffa«. V dobrem slučaju zadeneš kosček cukrčka ali komadič »žajfce«. Sicer pa nihče ne more zahtevati, da za pet sentimov zadene vagon pohištva, ki je zastavljeno za vabo.

Tintoretta in Tiziana si moraš ogledati, prvi šest, in falot, ki zaklepa zakristijo v cerkvi »Maria della Salute« me je ukanil za celo liro. Za vsakega mojstra sem moral plačati po eno liro, dasi je tarifa samo ena lira. Pusti, pravim, jaz te osvetim. In ta večer se je zaključil v najlepšem razpoloženju in čaru beneške noči.

O polnoči pa zapoje zvon; ne vem, ali naznana novi dan ali čas počitka. Točno ob tri četrt na 11. prenela vsak koncert na trgu. Vse se razprši in v hipu je trg prazen. — Niti golobov ne vidiš več, kaj še golobice. Golobice se menda preselijo na bližnji Lido.

Drugi dan pa srečam Sesta v trgovskih ulicah, ko prenaša majhen zavojček visoki elegantni dami, jaz in moja sopotnica sva se pa napotila k Ponte Rialtu.

Za malo centeziev se peljeva z morskim tramvajem do cerkve »Madonna della Salute«. Zanimala sta me Tintoretto in Tizian. Komaj pa vstopiš v ta božji hram, ti že namiguje zakristani izza pol odprtih vrat zakristije in pravi »ingresso due lire« — seveda je on mislil — per persona. Gostobesno je razlagal Tintorettovo sliko, da bi komaj deseto besedo razumei in pri Tizianu je ponavljal isto in se pripravljaj na lire. Položila sva vsak po eno liro na mizo, kakar je godnjale zaloputni vrata za nama. Šest je bil maščevan. Medtem ko se je moja sopotnica udajala pobožnosti v cerkvi, sem jaz zasedel papeški prestol, ki je ves v zlatu in obdan s krasno arhitekturo. Široke stopnice vodijo do sedeža. Pod sedežem pa je napis:

— Papa Pio X. Pont. Maxi. — Raz tega prestola je gotovo govoril sv. Oče pastorelen govor, saj je bil Benečan. Je že moja manija, da zasedem vse prestole in trone, do katerih sem imel prst, bodisi na dunajskem dvoru ali Miramaru, na tronu dožev ali na Rabu veliki sedež škofov z rumenim damastom. V Gorici pa sem se postalil krone francoskega kralja ter si isto po vzgledu Napoleona potisnil sam na glavo. Zadnjega francoskega kralja sem imel čast osebno poznati. — Živel je nekaj časa v Ljubljani pod imenom grof Chambord. Stanoval je pod Rožnikom v sedanjem Kolmanovem gradiču.

Moja sopotnica je želela peš do Rialta, češ, ker je tako blizu. Udal sem se, kakor se vedno udam ženskam. Celo uro sva hodila po ulicah in uličicah preko trgov in obokov, toda Rialto ne vidiš. Z ladjo bi bila v nekaj minutah na mostu. Nejevolja se me je polasčala, ona pa kar trmasto napred. Prideva zopet na trg, kjer je star Benečan prodajal staro šaro. Tu se odpočijem in barantam za star beneški »spado«. — Moja sopotnica se je sramovala svojega očeta, ki je hodil za njo kakor polcaj v beli č-

pici s sabljo v roki. Končno pa vprašam brhko Benečanko »Dov'è Ponte di Rialto?«. Obstala je ter smeje pogledala na moji meč in mi samo z roko pokazala smer.

Vendar prisopihava na Rialto, katerega sem obhodil dvakrat in si predstavljal Shylocka, ko je pred 300 leti barantal na Rialtu, postal sem na mostu, saj sem vendar večkrat igral tega žida v »Beneškem trgovcu«, ki so ga na Rialtu opljuvali, ker je jemal visoke obresti.

Izmučen in gladen vstopim v ladjo, da se popeljem na Markov trg. — Moja sopotnica, ki se razume nekoliko na francoščino, je poslušala dva tuja gospoda, ki sta obrirala mene in moj spado.

Zopet smo v doževi palači. Hodili smo po dvoranah Velikega sveta, Deseterice in sveta Trójice, kjer je ovekovečena vsa zgodovina nekdanje beneške moči in se zrcali v poudirnih »quadrih« včasih z brutalno pozico. Cicerone nam ogorčeno razlaga, da je Napoleon odpeljal v Pariz štiri pozlačene kopije, danes pa stoji spet na cerkvi sv. Marka in da je tudi iz zidu iztrgal sramoten kip levjega žrela, skozi katerega so vlagali tožbe proti svetu Deseterice. Pripovedoval je tudi, da je Napoleon ukradel mnogo umetnin, toda na naš »Oho« — je ta približanec svojo trditvev takoj omilil, češ, saj to je pravica zmagovalca. Sicer pa je umetnost Italije vsemu svetu znana.

Pripeljal nas je v veliko priprosto dvorano ter razvrstil našo karavano v one, ki hočejo plačati 3 lir na desno, na levo pa one, ki ne plačajo.

Torej ovce na desno, kozle na levo. To je izvalo silno smeha. Šli smo čez most solz »Ponte di Sospiri« po neštetihi stopnicah v spodnje ječe, kjer izglajeno kamenje pričra, koliko nesrečezev se je v teh ječah v težkih mukah valjalo, da so ga tako izgledili. Čut človekoljubnosti in ljubezni do bližnjega te obide pri pogledu na ostanke te mračne dobe.

Veseli si, ko prehodiš to strašno ječo in znova zasije nad teboj sonce. Svinčenih ječ visoko gori nad palačo nisimo obiskali, meni je bilo teh dovolj. Pridemo do stopnic, ki vodijo na veliko dvorišče. Po teh stopnicah je hodil »Pöbel«, po onih velikih pa »Nobili«.

Prava reč, danes po tristo letih je pa narobe.

Na prostoru, kjer so imeli orientanci nekdanj svoje tržišče, stoji zdaj muzej »Correr«, kjer je nakopičena različna roba. Orožje vseh mogočih dob, oklepi, čelade, dragocene obleke, stari pergamenti, knjige v težkem usnju in okovane, amuleti v srebru in zlatu in celo pasovi, s katerimi so zaklepali zvestobo žene ljubosumni soprogji. Hodil sem tudi po dvorani, v kateri je Napoleon sprejel in diktiral Benečanom kontribucije ter zlomil moč Venecije.

To so moji vtisi o Benetkah in ko se vračam proti Beli Ljubljani, ki ima tudi svoj Canal grande, po katerem ne plovejo gondole, pač pa bujno poganja trava, kjer se zbira vsakojaka golazen, me iz teh misli prebudi carinik z besedami: Der Zug ist zu voll, wir machen Stichproben, in obrne se k meni Also machen Sie denn denn Koffer auf; pokaže na kovčeg moje sopotnice in na mojega. Naši kovčegi pa so bili toli natrpani z različnim beneškim blagom, da smo jih morali zvezati. Moja sopotnica je iz strahu pred katastrofo zbežala na hod

August Blanche:

Na valovih strasti

Roman

— On hoče zapustiti Pariz! — je vzkliknila in prebledela. — V Alžir, v Afriko hoče odpotovati... o, bože moj! In zapustila je presenečeno družbo. Ta čas je šel mladi junak iz rok v roke. Potem je nanesel pogovor na gledališče in ustanovitev novega italijanskega odra.

Srečna vdova nesrečnega vojvode de Beaudreila je pa odšla v sosedno sobo in naš junak jo je imel zdaj v svojih očeh, da niti ne omenimo, da jo je imel že poprej v glavi in v srcu.

Armand je vstal z otomane, kajti vpricho vojvodinje se ne sme sedeti.

— Sediva tu in pokramljava malo, je dejala vojvodinja in sedla na otomano, kjer je bilo prostora baš za dva.

Stotnik lovskega polka št. 1. je bil zdaj št. 2. na otomani, pa bi ne bil zamenjal te številke za vso francosko armado.

— Menda vam ni treba razlagati, kako iskreno se veselim vaše časti in sreče. — je nadaljevala vojvodinja. — Toda ko ste sprejemali zaslužen križec častne legije in mislili na veselje svojega starega očeta, ste gotovo pozabili, da se veselim z vami tudi jaz.

— Kako bi se mogel spozabiti do take domišljivosti! — je odgovoril stotnik.

— Nepoboljšljiv egoist ste, dragi moj stotnik. — je dejala vojvodinja smeje.

— Madame, izvolite tolmачiti moje besede drugače, kajti prisegam vam, da nisem mislil tako.

— Saj dobro vem, — je odgovorila mirno, kakor da obžaluje svoj očitek. — Saj vendar vem, da ste prav tako skromni in nesebični, kakor hrabri in plemeniti. Morda imate kljub temu pravico očitati mi kaj, toda ker sem bila zadnje mesece daleč od Pariza, nisem imela prilike obvestiti vas, kako se mi godi. Vendar sem se pa zelo zanimala za vas in vse, kar sem slišala o vas, je potrjevalo in celo prekašalo moje dobro mnenje o vas. Sicer pa zdaj nimam namena govoriti o sebi, temveč o vas in o vaši bodočnosti, ker sem slišala, da nameravate zapustiti Pariz in odpotovati v Afriko.

— Da, madame.

— Zakaj? Kaj vam še ni dovolj časti?

— Žalostna je ta čast! — je odgovoril Armand. — Vsaka generalova pohvalna beseda me je zbudila v srce. Vsak kamen v Parizu govori o krvi mojih bratov.

— Človek bi mislil, da je vam žal

veliki žrtov, ki ste jih doprinesli za splošni blagor.

— Nikakor ne, madame, nasprotno. Toda anarhija, čeprav bi trajala samo en dan, bi bila grob svobode za cela desetletja. Kljub temu pa globoko obžalujem mnoge izgrede in bridko obkujem smrt mnogih junških mož.

— Razumem vas, — je dejala vojvodinja. — razumem vas, da vam bivanje v Parizu ne more biti prijetno. Toda Francija je velika... zakaj hočete odpotovati v Afriko?

— Usoda me je zanesla k vojakom, ne da bi me veselila vojaška kariera. A če sem že nastopil to pot, moram naprej.

— In pojdete naprej, o tem sem trdno prepričana ne glede na generalove besede. Toda med epoletami stotnika in generala je mnogo grobov in med temi grobovi je morda tudi vaš.

— To je res, madame... toda lastnega groba se bojim manj nego tujih.

— Torej odpotujete v Afriko, da najdete tam svoj grob?

Armand je molčal.

Teja si niti misliti ne morem, — je nadaljevala. — Mož v cvetu let in sposoben koristiti domovini, da bi bil že sit življenja? Oprostite, toda Armanda Cambona ne spoznam več.

— Ah, saj se še sam komaj spoznam. — je odgovoril Armand... V teh šestih mesecih sem se zelo postaral.

— A... a vaš oče, ki ga tako ljubite?

— Moj oče, moj dobri, plemeniti oče! Pohabljenec je, moj ubogi oče... Toda čuti se mlajšega, nego njegov sin. Dovolite vojvodinjo, da se poslovim in odidem. — je pripomnil in vstal. V salonu vas pogrešajo, gotovo vas pogrešajo... in čudijo se, da...

— Čemu?

— Da sedite tu, madame.

— Nikomur ne morem prepovedati tega. Kar naj se čudijo, kolikor jim drago. — je dejala vojvodinja. Pač pa ne dovolim nikomur, da bi mi govoril o svojem začudenju. Bodite tako prijazni in sedite, stotnik Cambon.

— Ne morem, — je zašepetal Armand in se srdito ozrl na mladega, elegantnega gospoda, ki je vstopil v sobo in se ozrl po nji, kakor da nekoga išče.

— Kaj niste slišali, da sem vas prosila ostati še trenutek tu? — je vprašala vojvodinja glasno, skoro zapovednično, ne da bi se ozrla na prišleca.

Armand je povsoli oči in sedel na otomano.

Mladi gizdalin je odšel, ko je bil našel, kar je iskal, pa ni dobil, kar je bil našel.

Zadnja noč ruske carske rodbine

Tragedija carja Nikolaja II. in njegove rodbine po najnovejših virih.

Zvečer 16. julija 1917 se je vrnil car Nikolaj II. kakor običajno z izprehoda po vrtu v drugo nadstropje hiše trgovca Ipatjeva v Jekaterinburgu kjer je bila carska rodbina internirana. Nič hudega sluteč je šel mimo veliko sobe v pritličju, polne rdečih gardistov. Tu je bila strojna puška, pri kateri je stal vojak. Pozno ponoči je stopil v sobo, kjer je spala carjeva hčerka, komisar Jurovski in jo zbudil, češ; naj se pripravi. Dejal je, da bo noč zelo nemirna in da naj zbudi tudi svoje roditelje, ker bodo po ulicah streljali in ker ne more jamčiti za njihovo življenje, če ne odidejo v klet. Velika kneginja Tatjana je zbudila svojega brata, carico in carja. Carica je prvi hip prestrašeno gledala hčerko, potem se je pa nasmešnila, češ, da prihajajo. Na vprašanje velike kneginje Tatjane, kdo prihaja, je carica odgovorila, da prihaja Kolčak z armado pravico. Tatjana je molčala in obhajala se jo zle slutnje. Carica pa ni slutila, da so ji ure štete. Ko se je carska rodbina oblekla, je odšla za komisarjem Jurovskim in njegovim pomočnikom Nikulinom v klet. Car je nesel v naročju prestolonaslednika, ki je bil tako bolan, da ni mogel hoditi. Za carjevo rodbino je stopala komornica Demidova, oddelek rdečih gardistov, sluga in kuhar Karimov. Car se je presenečeno oziral na pomnoženo stražo in ves prestrašen je zaječal ob komisarju in rdečem gardistu Medvedjevu skoro same tuje obzre. Niti niso sanjali se mu ni, da ga spremljajo Latiši, ki so bili poleg Madžarov in Kitajcev na glasu kot najkrevoločnejši krvniki. Komisar Jurovski je poklical Latiše prejšnji dan iz mestne čevčajakje, da usmrte carja in člane njegove rodbine.

Mirno so stopili nesrečneži v klet, kjer so brlele luči tako slabo, da so se videle samo mračne stene. Car je stopil naprej in posadil prestolonaslednika kraj sebe na stol. Dvorni zdravnik Botkin je stopil k prestolonasledniku, bil je miren in bled. Zdelo se mu je sumljivo, da so rdeči gardisti tako svečano mirni. Cerici in ostalim članom rodbine je Jurovski zapovedal, naj stopijo za to skupino. Tedaj je postala pozorna tudi carica. Opazila je, da je Jurovski nekam čudno razburjen. Zasišla je nagle korake pomnožene straže pred hišo in bila je prepričana, da prihajajo belogardisti. V duhu je

že videla Kolčakovo vojsko. Kakor vedno, je tudi tik pred tragično smrtjo pokazala svoje dostojanstvo. Jurovski se je ozrl na njo in na carja, potem je pa potegnil iz žepa polo papirja, rekoč: — Nikolaj Aleksandrovič je napenjal s svojimi pristaši vse sile, da vas osvobodijo, pa se mu ni posrečilo. Zdaj smo prisiljeni ustreliti vas.

Sele po teh besedah so člani carske rodbine spoznali, da so izgubljeni. Samo car je še vedno upal, da ga bodo njegovi prijatelji osvobodili. Vsi so se ozrli na puške in revolverje Latišev, stoječih za Jurovskim. Samo car je začuden vprašal komisarja, kaj misli.

— Tole mislim! je zakričal Jurovski in oči so se mu divje zasvetile. Pomeiril je in ustrelil. V naslednjem hipu je zadonela salva in pred hišo stoječi rdeči gardisti so slišali samo še bolesto stokanje in hropenje. Stene kleti so bile oškropljene s krvjo. Na tleh je bila velika mlaka krvi, v kateri so se valjali v zadnjih zdihljajih člani carske rodbine. Počilo je še nekaj strelav in tragedija je bila končana. Jurovski je hitel na stražnico in pozval deset mož z nosilnicami. Privlekli so več sani in improviziranih nosilnic. Pred hišo se je ustavil tovorni avtomobil in trupla so naložili nanj. Avtomobil je izginil v temo. Trupla so odpeljali v 20 km oddaljeno vas Koptaki. Iz vasi je krenil avtomobil v bližnji gozd, kjer so sežgali trupla na grmadi. Samo kup kosti je kazal kraj, kjer je našel zadnji ruski car s svojo rodbino večni mir.

Ko so prišli na ta kraj Kolčakovi

vojaki, so našli med drevjem listek, na katerem je bilo napisano:

Drogeriji »Ruske družbe« v Jekaterinburg. Dajte vojaku, ki prinese ta listek, 80 kg žveplene kisline. — Komisar Vojkov.

Predlamskim je bil Vojkov kot zastopnik sovjetske vlade v Varsavi ustreljen.

Priprave za novo ekspedicijo na severni tečaj

Priprave za polet »Grofa Zeppelina« na severni tečaj hitro napredujejo. Predsednik družbe Aero-Arktik je s Fridhofom Nansenom že določil program ekspedicije. Število udeležencev bo strogo omejeno. Zato bo moral opravljati vsak član ekspedicije po več funkcij. Ekspedicija se udeležita samo dva novinarja in sicer zastopnik ameriškega Hearstovega tiskovnega kongcerna, ki je na ekspediciji finančno udeležen in pa zastopnik nemškega tiska. Ekspedicija se bo vršila v etapah. Izhodišče bo norveško mesto Tromsø, kjer bo skladišče živil in pogonskih snovi. Iz Tromsø krene zrakoplov ob ameriški strani polarnega ozemlja v Fairbanks na Aljaski, kjer bo druga baza. V Fairbanksu bo obenem glavna operacijska baza ekspedicije. Tu ostane ekspedicija nekaj dni, potem pa krene dalje. Blizu severnega tečaja namerava pristati, da prouči ta del zemlje. V Tromsø se povrne ob azijski strani Arktide.

»Grof Zeppelin« bo moral preleteti približno 18.000 km. Za to progo bo rabil zrakoplov 20 do 25 dni. Vsteti so pa tudi dnevi počitka. Zrakoplov vzame s seboj poleg običajne navigacijske in radioopreme za vse člane ekspedicije polarno opremo, kakor sani, polarne pse, živila za 30 dni, orožje, strelivo in prenosne radio-postaje. V aprilu je vreme za polarne ekspedicije najugodnejše. »Zeppelinova« polarna ekspedicija je samo prva etapa v delovanju družbe Aero-Arktik, ki je sklenila temeljito proučiti polarne kraje. To je važno za bodoče polete nad polarnimi kraji, kajti zrakoplovi morajo v prvi vrsti računati z vremenom. Znanstveni vodja ekspedicije bo Fridhof Nansen, njegova pomočnika pa prof. Berson in doktor Bruns. Dr. Eckener je prepričan, da bo zrakoplov v ugodnem vremenu lahko pristal na polarnem ledu. Če se posreči prva, bo organizirana takoj druga polarna ekspedicija.

KDOR OGLAŠUJE, TA NAPREDUJE!

Za jesen in zimo!

angleško in češko blago za obleke, suknje, plašče i. t. d. kupite PRI

NOVAK-U spec. trgovina suknja

LJUBLJANA, Kongresni trg 15

najbolje in najceneje.

Prepričajte se! Oglejte si veliko izbiro!

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah. Za odgovor znakol - Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo Najmanjši oglas Din 5-

Več pleskarskih pomočnikov
dobrih mož, sprejme takoj I. Genussi, Ljubljana, Izriška 10.

Budilke
(weckerce) po 60 Din. 3letno jamstvo. Ivan Pakiz, Ljubljana, Pred škofijo. 1939

20%-ne kronске bone
kupi Pučka štedionica, založni zavod d. d., Osijek, Desetičina ul. št. 27. 79-L

Priprojevalce
(Herrichter), dobre delavce, išče za takoj KLEK, tvornica cipela - Bjelovar. 1936

Frizerka in manikerka
perfektna, samostojna moč, ki dohro ondulira, lepo manikira in ki je večča vodne ondulacije, dobi stalno službo Hrano, stan in pranje perila dobi pri meni. Nastop 1. oktobra. Plača po dogovoru. Samo na dobro moč reflektiram. Ponudbe na naslov: Josip Király, možič in damski frizer, Murska Sobotna. 2017

Ljubitelje dobrega cvička vabimo v restavracijo Miklič
kjer se toči izredno dober cviček liter po 16 Din.

L. Mikuš
LJUBLJANA Mestni trg 15

prporoča svojo zalogo dežnikov in solčnikov ter sprehajalni palic Popravila se izvršujejo — točno in solidno —

Množinski predmet
potreben za vsako gospodinjstvo, patentiran v 17 državah. Prospekt pošlje brezplačno Samuel Leopold, Senta (Baška). 1935

Primarij dr. Rihard Jug
ne ordinira do 3. oktobra 1929.

Važno za gg. oficirje!
Povodom razpusta ljubljanske hlijalke Oficirske zadruge si dovoljujem najvljudneje opozarjati bivše in nove odjemalce gg. oficirje in podoficirje, da naj se v primeru potrebe za nabavo uniform blagovoljno obrniti na staro, renahirano tvrdko

Pavel Vrtačnik civilni in vojaški krojaški mojster
LJUBLJANA, Dunajska c. 47, naspr. starega pokopališča Sv. Krištofa. Vsihlar točna postrežba. — Brezhiben kroj. — Cene zmerne. Bivši odjemalci gg. oficirji in p. n. občinstvo mi ne bodo odrekli svojega cenil, priporočila.

Ivan Potokar

posestnik

Pogreb predragega pokojnika bo v sredo dne 25. t. m. ob 10. dopoldne iz hiše žalosti na domače pokopališče. Priporočamo ga v blag spomin.

Radomlje, 22. septembra 1929.

Marija Potokar, roj. Sedmak, soproga; Ivo, odvetnik in Pavel, podporučnik, sinova; Zdravka, hčerka; Anka, roj. Cepuder, sinaha, Svetozar, vnuk in ostalo sorodstvo.

Zahvala.

Vsem, ki so spremlili našega nepozabnega očeta, gospoda

Antona Svetka

računskega ravnatelja v p.

k večnemu počitku, se tem potóm iskreno zahva hujemo. Čut dolžnosti nam narekuje izreči posebno zahvalo gg. predstavnikom vojaških in civilnih oblasti, ravnateljstvu in uradništvu »Mesne hranilnice ljubljanske«, Zvezi drž. nameščencev, Društvu drž. vpočijencev ter Glasbeni Matici. Najtoplejša zahvala končno pevskemu zboru »Glasb. Matice« za ganljivo pesje ter vsem darovalcem krasnega cvetja.

Maša zadušnica se bo darovala v četrtek, 25. sept. 1929 ob 10. uri dopoldne v cerkvi Marijinega Oznanjenja.

Ljubljana, dne 21. septembra 1929.

ZALUJOČI OSTALI

Makulturni papir

kg à Din 4-

prodaja uprava, Slovenskega Naroda,